

Paziņojums par līdzdalības iespējām likumprojekta "Komerccnoslēpumu likums" izstrādes procesā (līdz 2018. gada 29. janvārim)

Publicēts: 18.02.2020.

1.	Dokumenta veids	Likumprojekts
2.	Dokumenta nosaukums	"Komerccnoslēpumu likums"
3.	Politikas joma un nozarē vai teritorijā	Tieslietu joma.

4	Dokumenta mērķgrupa	Latvijas Republikas iedzīvotāji
		<p>Likumprojekts izstrādāts, lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 8. jūnija Direktīvā (ES) Nr. 2016/943 par zinātnības un darījumdarbības neizpaužamas informācijas (komercnoslēpumu) (turpmāk – Komercnoslēpumu direktīva) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu paredzētās prasības.</p> <p>Komercnoslēpumu direktīva:</p> <ul style="list-style-type: none"> paredz noteikumus par aizsardzību pret komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izpaušanu un izmantošanu; noteic „komercnoslēpuma”, „komercnoslēpuma turētāja”, „pārkāpēja”, „pārkāpuma preču” definīcijas; noteic kas ir komercnoslēpuma likumīga un nelikumīga iegūšana, izmantošana un izpaušana; paredz pasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus attiecībā uz komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izpaušanu un izmantošanu; noteic sankcijas par komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izpaušanu un izmantošanu; noteic ziņošanas noteikumus par Komercnoslēpuma direktīvas ieviešanu un nobeiguma noteikumus. <p>Šobrīd regulējums par to, kāda informācija būtu uzskatāma par komercnoslēpumu, ir paredzēts Komerclikuma 19. pantā, kas par komercnoslēpumu atzīst ziņas, kas atbilst visām sekojošajām prasībām - tās ietilpst komersanta uzņēmumā vai ir tieši ar to saistītas, tās nav vispārpieejamas trešajām personām, tās ir vai tām var būt mantiska vai nemantiska vērtība, to nonākšana citu personu rīcībā var radīt zaudējumus komersantam, kā arī attiecībā uz tām komersants ir veicis konkrētai situācijai atbilstošus saprātīgus komercnoslēpuma saglabāšanas pasākumus. Vienlaikus Komerclikumā paredzētais regulējums attiecas tikai uz komersantiem, kamēr Komercnoslēpumu direktīva attiecas ne tikai uz komersantiem, bet gan uz jebkuru fizisku vai juridisku personu, kam ir likumīga kontrole pār komercnoslēpumu vai kas ir nelikumīgi ieguvusi, izmantojusi vai izpaudusi kādu komercnoslēpumu.</p> <p>Lai arī Komerclikuma 3. panta trešā daļa paredz iespēju attiecināt Komerclikuma noteikumus uz personām, kas nav komersanti, vai uz saimniecisko darbību, kas nav komercdarbība, ja normatīvajos aktos tas ir īpaši paredzēts, Tieslietu ministrijas Pastāvīgajā darba grupā Komerclikuma grozījumu izstrādei tika panākta vienošanās, ka tā kā Komercnoslēpumu direktīva paredz vairākus jauninājumus, kas būtu ieviešami Latvijas tiesību sistēmā, atbilstošāk būtu izstrādāt jaunu, tam īpaši paredzētu likumu. Ņemot vērā minēto, tika izstrādāts likumprojekts.</p> <p>Likumprojekta mērķis ir nodrošināt efektīvu komercnoslēpumu aizsardzību Latvijā, it īpaši pret to nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ko veic citas personas.</p> <p>Likumprojekts 2. pantā sniedz skaidrojumu, kas ir saprotams ar Komercnoslēpumu direktīvā lietoto terminu "komercnoslēpums". Komercnoslēpuma objekts var būt gan tāda tehniska informācija kā skices, dizaini,</p>

prototipi, ražošanas procesi, izgudrojumi, kas var vai nevar būt patentējami, *know-how*, formulas, receptes, gan arī komerciāla informācija, piemēram, klientu un piegādātāju saraksti, biznesa modeļi un stratēģija, cenu veidošanas politika. Komerccnoslēpuma objekts var būt arī komersanta, vai cita subjekta, kas veic saimniecisko darbību, finanšu informācija. Informācijai, kas atzīstama par komerccnoslēpumu, ir jābūt saistītai ar saimnieciskās darbības veikšanu.

Likumprojekta 2. pants paredz arī termina "komerccnoslēpums" negatīvo definīciju, proti, par komerccnoslēpumu nevar uzskatīt informāciju, kas saistīta ar valsts pārvaldes funkciju vai uzdevumu izpildi. No komerccnoslēpuma objektu loka ir izslēdzama arī tāda informācija, kas iesniedzama publisko reģistros, kā, piemēram, zemesgrāmatā, komercreģistrā, komercķīlu reģistrā, jo tā jau pēc definīcijas nevar būt slepena informācija, tāpēc ka tā tiek nodota atklātībā un ir publiski pieejama, un līdz ar to šādai informācijai nevar būt komerccnoslēpuma statuss. Visa pārējā uzņēmuma grāmatvedībā esošā informācija uzskatāma par komerccnoslēpumu un ir pieejama vienīgi revīzijām, nodokļu administrācijai nodokļu aprēķināšanas pareizības pārbaudei, kā arī citām institūcijām normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

Lai arī līdz šim par komerccnoslēpuma subjektu galvenokārt ir ticis uzskatīts komersants, likumprojekts 2. pantā paredz, ka ikviena fiziskā vai juridiskā persona var kontrolēt komerccnoslēpumu. Tādējādi par komerccnoslēpuma subjektu var tikt atzīti arī subjekti, kas veic saimniecisko darbību ne peļņas gūšanas nolūkā vai kas nodarbojas ar zinātnisku un tehnisku pētījumu un eksperimentu veikšanu, kuru izstrādes rezultātā var tikt radīta informācija ar ievērojamu mantisko vērtību. Tāpat arī par komerccnoslēpuma subjektu var tikt atzītas arī valsts kapitālsabiedrības, ja to rīcībā ir informācija, kas nav saistīta ar valsts pārvaldes funkciju vai uzdevumu izpildi.

Persona, kura likumīgi kontrolē komerccnoslēpumu, ir uzskatāma par komerccnoslēpuma turētāju. Likumīga kontrole pār komerccnoslēpumu var izpausties kā tāda, ko paredz normatīvie akti, kas ir iegūta balstoties uz līgumu vai kas ir tiek īstenota veidojumu vai amatpersonu normatīvajos aktos noteikto funkciju vai darbību nodrošināšanai, kā arī citos veidos. Komerccnoslēpumu likumīgi var kontrolēt komerccnoslēpuma radītājs, kā arī personas, kuru rīcībā nodots komerccnoslēpums, piemēram, pamatojoties uz licences līgumu.

Kā paredzēts 3. pantā, likumprojekts nav attiecināms uz darba koplīguma pusēm, ciktāl tas skar darba koplīguma noslēgšanai vai grozīšanai nepieciešamo komerccnoslēpumu, kā arī likumprojekts nav piemērojams ar mērķi ierobežot darbinieku pārvietošanās brīvību vai paredzēt jebkādus citus papildu ierobežojumus darba līgumos, kas nav noteikti normatīvajos aktos. Komerccnoslēpumu aizsardzības piemērošanas izņēmumi var būt paredzēti arī citos normatīvajos aktos, piemēram, gadījumos, kad informācija tiek izpausta sabiedrības interesēs valsts pārvaldes iestādēm vai tiesām. Tas nozīmē, ka komerccnoslēpuma tiesiskā aizsardzība minētajos gadījumos netiks nodrošināta, jo tiks īstenota citu tiesisko interešu aizsardzība.

Likumprojekta II nodaļa paredz regulējumu attiecībā uz komerccnoslēpuma likumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (4. pants), kā arī nosaka to, kas saprotams ar komerccnoslēpuma tiesību pārkāpumu (5. pants). Komerccnoslēpuma iegūšanu uzskata par likumīgu, ja tas ir iegūts vienā no likumprojektā uzskaitītajiem veidiem, tostarp kā neatkarīgs atklājums vai jaunrade, reversās inženierijas ceļā vai darbinieku vai to pārstāvju Darba likuma izpratnē tiesību uz informāciju vai apspriešanos ietvaros.

Par komerccnoslēpuma tiesību pārkāpumu (5. pants) tiek uzskatīta komerccnoslēpuma iegūšana bez komerccnoslēpuma turētāja atļaujas, neatļauti piekļūstot komerccnoslēpumu saturošajai informācijai vai rīkojoties pretrunā godīgas komercprakses principiem. Tāpat arī par komerccnoslēpuma tiesību pārkāpumu tiek uzskatīta normatīvajos aktos vai līgumā noteikto pienākumu neizpaušana komerccnoslēpumu neievērošana, piemēram, pārkāpjot darba līgumā paredzētās komerccnoslēpuma konfidencialitātes atrunu.

Tāpat par komerccnoslēpuma tiesību pārkāpumu tiek uzskatīta arī pārkāpuma preču jeb preču, kuru dizains, īpašības, darbība, ražošanas process vai tirgvedība gūst nozīmīgu labumu no nelikumīgi iegūta, izmantota

vai izpausta komercnoslēpuma, ražošana, piedāvāšana vai laišana tirgū, vai pārkāpuma preču importēšana, eksportēšana vai glabāšana minētajiem nolūkiem. Ar tirgvedību ir saprotama preču un pakalpojumu virzīšana pie klientiem jeb t.s. māketings.

Likumprojekta 6. pantā ir pārņemts līdzšinējā Informācijas atklātības likuma 7. pantā ietvertais regulējums attiecībā uz informāciju par komercnoslēpumu.

Likumprojekta 7. pants paredz 6 gadu noilguma termiņu prasību celšanai pret komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, kas ir garāks nekā komercietiskajās attiecībās ierastais 3 – 5 gadu noilguma termiņš. Pamatojums šāda termiņa noteikšanai ir komercnoslēpuma būtiskā loma civiltiesiskajā apgrozībā un pētniecības inovāciju attīstībā, kā rezultātā nepieciešams nodrošināt komercnoslēpumu aizsardzību uz tādu laika posmu, kā ietvaros komercnoslēpuma turētājs var izvēlēties turpmāko konfidencialās informācijas aizsardzības veidu – šo informāciju patentēt vai turpināt ievērot zināmus saprātības pasākumus. Ņemot vērā to, ka izgudrojumu izstrādes posms vidēji ir 5 gadi no idejas par iespējamo izgudrojumu izstrādes līdz tā patentēšanai, termiņš, kurā ir ceļama prasība pret komercnoslēpuma nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, ir noteikts 6 gadi.

Likumprojekta III nodaļā ir regulēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi lietās par komercnoslēpuma tiesību pārkāpumiem. Likumprojekta 8. pants sniedz vispārīgu tiesiskās aizsardzības līdzekļu uzskaitījumu. Likumprojekta 9. pantā ir noteikti tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas vispārīgie noteikumi, kuri ir tiesai jāņem vērā, piemērojot prasītos tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Likumprojekta 10. pants regulē to, kas saprotams ar pienākumrīkojumu, kā arī to, kad piemērotais pienākumrīkojums būtu atceļams, proti, ja informācija vairs nav uzskatāma par komercnoslēpumu. Likumprojekta 11. pants kā vienu no tiesiskās aizsardzības līdzekļiem paredz mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzību, savukārt likumprojekta 12. pantā ir noteikti papildus tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas piemērojami līdzās pienākumrīkojumam vai kaitējuma atlīdzībai.

Likumprojekta 13. pants paredz alternatīvu atlīdzību - naudas kompensāciju, kas nepārsniedz atlīdzības summu, kuru būtu varējis saņemt komercnoslēpuma turētājs par komercnoslēpuma izmantošanas tiesību piešķiršanu konkrētajā laikposmā. Naudas kompensācija ir izmaksājama, ja izmantošanas vai izpaušanas laikā attiecīgā persona nedz zināja, nedz arī attiecīgajos apstākļos tai būtu vajadzējis zināt, ka komercnoslēpums tika iegūts no citas personas, kura komercnoslēpumu izmantoja vai izpauza nelikumīgi; citu pasākumu izpilde atbildētājam radītu nesamērīgu kaitējumu; un naudas kompensācija ir pietiekami apmierinošs līdzeklis.

6.	Dokumenta izstrādes laikunplānotā virzība	Likumprojekts tiks virzīts izsludināšanai 2018. gada 1. februāra valsts sekretāru sanāksmē.
7.	Dokumenti	Likumprojekts (TMlik_150118_komercnosl)
8.	Sabiedrības pārstāvju iespējas līdzdarboties	Lai informētu sabiedrību par likumprojektu un dotu iespēju izteikt par to viedokļus, likumprojekts saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 13.punktu ievietots Tieslietu ministrijas mājaslapā. Sabiedrības pārstāvjiem ir iespēja līdzdarboties likumprojekta izstrādē, sniedzot rakstiski viedokli par likumprojektā iekļauto regulējumu, kā arī priekšlikumus likumprojekta uzlabošanai.

9 .	Pi et ei kš an ās līdz dalī ba i	2 nedēļas pēc likumprojekta ieviešanas Tieslietu ministrijas mājaslapā, rakstiski sniedzot viedokli Tieslietu ministrijai par likumprojektu tā izstrādes stadijā uz e-pasta adresi Luize.Mantina@tm.gov.lv .
1 0 .	Cit a inf or m āci ja	Nav.
1 1 .	At bil dī gā a m at pe rs on a	Olga Zeile, tālr. 67046134, Olga.Zeile@tm.gov.lv

Pievienotie dokumenti

[TMlik150118_komercnosl.docx](#)

[TMAnot_150118_komercnosl.docx](#)

<https://www.tm.gov.lv/lv/pazinojums-par-lidzdalibas-iespejam-likumprojekta-komercnoslepumu-likums-izstrades-procesa-lidz-2018-gada-29-janvarim>